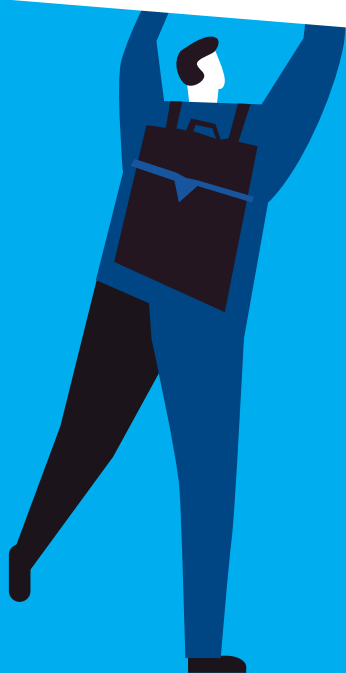

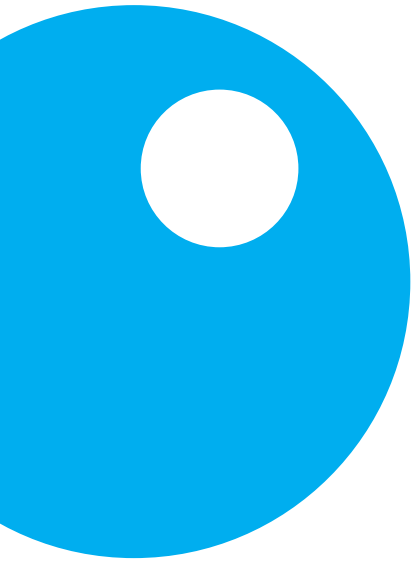
ZBATIMI I PLANIT STRATEGJIK TË KOSOVËS PËR ARSIM 2017-2021

Programet e bursave për
studentët romë, ashkali
dhe egjiptianë të arsimit të
mesëm të lartë në Kosovë

ZBATIMI I PLANIT STRATEGJIK TË KOSOVËS PËR ARSIM 2017-2021

**Programet e bursave për
studentët romë, ashkali
dhe egjiptianë të arsimit të
mesëm të lartë në Kosovë**

PËRMBAJTJA

HYRJE	5
PROGRAMET E BURSIVE PËR STUDENTËT ROMË, ASHKALI DHE EGJIPTIANË TË CILËT VIJOJNË ARSIMIN E MESËM TË LARTË NË KOSOVË	6
MBULIMI ME BURSA PËR STUDENTËT ROMË, ASHKALI DHE EGJIPTIANË TË CILËT VIJOJNË ARSIMIN E MESËM TË LARTË NË KOSOVË	8
STATUSI SOCIAL DHE DEMOGRAFIA E FITUESVE TË BURSIVE	9
PËRFUNDIME	15
REFERENCAT	16

LISTA E FIGURAVE

FIGURA 1: Mbulimi i aplikuesit me bursa për studentët romë, ashkali dhe egjiptianë në arsimin e mesëm të lartë në Kosovë në vitin 2018.....	8
FIGURA 2: Gjinia e fituesve të bursës	9
FIGURA 3: Etnia e fituesve të bursës.....	10
FIGURA 4: Vendbanimet urbane kundrejt rurale të fituesve të bursave	10
FIGURA 5: Fituesit e bursave sipas komunave	11
FIGURA 6: Statusi social i fituesve të bursave	3
FIGURA 7: Statusi financiar i fituesve të bursave.....	14

LISTA E SHKURTESAVE

- SMIA** → Sistemi i Menaxhimit të Informatave në Arsim
- ASK** → Agjencia e Statistikave të Kosovës
- KEC** → Qendra për Arsim e Kosovës
- PSAK** → Plani Strategjik i Arsimit në Kosovë 2017-2021
- KFOS** → Fondacioni Kosovar për Shoqëri të Hapur
- REF** → Fondi për Arsimimin e Romëve
- KOSINT** → Iniciativa e Kosovës për Integrim 2020
- MASHT** → Ministria e Arsimit, Shkencës dhe Teknologjisë
- AGTSH** → Anketa e Grupimeve të Treguesve të Shumëfishtë për komunitetet Rome, Ashkali dhe Egjiptiane

Strategjia për përfshirjen e komuniteteve rome dhe ashkali në shoqërinë kosovare
2017 - 2021

1

HYRJJE

Sipas Planit Strategjik të Arsimit në Kosovë 2017-2021 në Kosovë, komunitetet e ndryshme janë plotësisht të integruara në sistemin arsimor, përveç studentëve të cilët ndjekin shkollimin në gjuhën serbe. Megjithatë, përkundër përpjekjeve të rëndësishme nga ana e MASHT-it, Raportet e Progresit të BE-së për Kosovën vazhdojnë të nxjerrin në pah vështirësitë me të cilat ballafaqohen fëmijët e grupeve të marginalizuara, si dhe grupe të ndryshme etnike dhe niveli i ulët i vijimit, veçanërisht në mesin e nxënësve romë, ashkali dhe egjiptianë mbetet një shqetësim.

Sipas Planit Strategjik të Arsimit në Kosovë 2017-2021 - Rezultati 1.4 pritet që përmes bursave të arrihet përfshirja e fëmijëve romë, ashkali dhe egjiptianë në arsimin e mesëm të ulët dhe të mesëm të lartë do të rritet me 20%.

Plani Strategjik i Arsimit në Kosovë 2017-2021 thotë se: në arsimin e mesëm të lartë, ku pjesëmarrja e këtyre komuniteteve është shumë e ulët, përveç lehtësimit të regjistrimit, duhet të merret parasysh mundësia e sigurimit të bursave për arsimim. Përveç kësaj, dallimet gjinore duhet të merren parasysh dhe të integrohen në rregulloret komunale për të mbështetur regjistrimin dhe vijimin e djemve dhe vajzave si në nivelin parashkollor ashtu edhe në atë të mesëm.¹

Në Planin e Veprimit të Planit Strategjik të Arsimit në Kosovë 2017-2021, nën 1.4.2. thuhet se: pritet që komunat të hartojnë rregullore për të lehtësuar regjistrimin dhe vijimin e fëmijëve romë, ashkali dhe egjiptianë në arsimin e mesëm.

Sigurimi i bursave për arsimin e mesëm për nxënësit e komuniteteve romë, ashkali dhe egjiptiane të cilët kanë treguar sukses në mësim dhe që plotësojnë kërkesat për vitet 2017-2021. Në Planin e Veprimit të Planit Strategjik të Arsimit në Kosovë 2017-2021 / Kostoja Financiare për këtë aktivitet është 1,140,000 €. Në Planin e Veprimit të Planit Strategjik të Arsimit në Kosovë 2017-2021 thuhet se financimi do të bëhet përmes Donatorëve.²

1 Republika e Kosovës – Ministria e Arsimit, Shkencës dhe Teknologjisë, Plani Strategjik i Arsimit 2017-2021, Prishtinë, korrik 2016.

2 Republika e Kosovës – Ministria e Arsimit, Shkencës dhe Teknologjisë, Plani i Veprimit i Planit Strategjik të Arsimit në Kosovë 2017-2021, Prishtinë, shtator 2016.

2

PROGRAMET E BURSIVE PËR NXËNËSIT ROMË, ASHKALI DHE EGJIPTIANË TË CILËT VIJOJNË ARSIMIN E MESËM TË LARTË NË KOSOVË

Sipas Raportit të Vlerësimit për Zbatimin e Strategjisë për Përfshirjen e Komuniteteve Rome dhe Ashkali në Shoqërinë Kosovare në vitin 2017, Ministria e Arsimit, Shkencës dhe Teknologjisë në bashkëpunim me partnerët zhvillimorë ndërkombëtarë dhe organizatat joqeveritare KFOS, KEC, HEKS, VoRAE, REF vazhdoi me programin e ndarjes së bursave për nxënësit romë, ashkali dhe egjiptianë të cilët ndjekin arsimin e mesëm të lartë. Në nivel kombëtar, në vitin 2017 janë ndarë 500 bursa për nxënësit romë, ashkali dhe egjiptianë të shkollave të mesme të larta.

Sipas Raportit të Vlerësimit për Zbatimin e Strategjisë për Përfshirjen e Komuniteteve Rome dhe Ashkali në Shoqërinë Kosovare në vitin 2017, vetëm 65% e fëmijëve janë të përfshirë në arsimin e mesëm të ulët, (një në pesë) të moshës së shkollës së mesme të ulët janë plotësisht jashtë shkollës. Numri i vajzave jashtë shkollës është pothuajse 29% në lagjet urbane. Vetëm gjysma (52%) e meshkujve 11 vjeç ndjekin shkollën e mesme të ulët, nga të cilët një e treta (34%) ende ndjekin shkollën filllore. Të dhënat tregojnë se pothuajse gjysma e femrave (44%) të moshës 14 vjeçare janë jashtë shkollës. Po ashtu, të dhënat tregojnë se ekziston një korrelacion pozitiv në mes të vijimit të shkollës dhe statusit socio-ekonomik. Kjo do të thotë se në familjet më të pasura përpjesëtimi i atyre që ndjekin arsimin e mesëm të ulët është rreth 89%, ndërsa tek fëmijët që jetojnë në familje më të varfra përpjesëtimi është 42%.

Shifrat janë akoma më të theksuara në arsimin e mesëm të lartë, ku më pak se një e treta (30%) e fëmijëve të moshës përkatëse ndjekin arsimin e mesëm të lartë, ndërsa shumica e tyre (60%) janë tërësisht jashtë shkollës. Sa i përket frekuentimit të arsimit të mesëm të lartë, mund të vërehen dallime të mëdha gjinore, ku 74% e vajzave janë jashtë shkollës, krahasuar me më pak se gjysmën e djemve (45%). Siç u tha më lart, në arsimin e mesëm të lartë është vërejtur një korrelacion pozitiv me statusin socio-ekonomik, që do të thotë se në familjet me të ardhura më të mëdha përpjesëtimi i fëmijëve të cilët ndjekin shkollën e mesme është rreth 48%, ndërsa me fëmijët që jetojnë në familje më të varfra është vetëm 8%.

Barazia gjinore në shkollën fillore është afër 1,00, gjë që tregon se nuk ka dallim në lidhje me vijimin e shkollës fillore nga djemtë dhe vajzat. Treguesi, megjithatë, bie në 0.94 për arsimin e mesëm të ulët, dhe madje edhe më i ulët në 0.80 për arsimin e mesëm të lartë, duke treguar kështu dallime të dukshme gjinore. Disavantazhi i femrave është veçanërisht i shprehur në vendbanimet rurale në nivelin e arsimit të mesëm të lartë (0.41) duke treguar se ka dy herë më shumë meshkuj sesa femra në sistemin arsimor.

Sipas Raportit të Vlerësimit për Zbatimin e Strategjisë për Përfshirjen e Komuniteteve Rome dhe Ashkali në Shoqërinë Kosovare në vitin 2017, pjesëmarrja e fëmijëve romë, ashkali dhe egjiptianë të grup-moshës 11-14 vjeç në arsimin e mesëm të lartë (klasat 10-12) është 30.3%.

Në vitin shkollor 2017/18, numri i nxënësve romë, ashkali dhe egjiptianë në arsimin fillor dhe të mesëm të ulët është 5.693, që paraqet një rritje prej 2.7% në krahasim me vitin shkollor 2016/17, kur ishin 5.542 fëmijë, prej të cilëve 1,276 ishin romë, 3,398 ashkali dhe 868 ishin egjiptianë. Numri i përgjithshëm i nxënësve në arsimin fillor dhe të mesëm të ulët në institucionet publike dhe private, duke përfshirë institucionet serbe, në vitin shkollor 2016 / 17 ishte 255.093.³

³ Fondacioni i Kosovës për Shoqëri të Hapur, *Raporti i Vlerësimit për Zbatimin e Strategjisë për Përfshirjen e Komuniteteve Rome dhe Ashkali në Shoqërinë Kosovare në vitin 2017*, dhjetor 2017.

3

MBULIMI I BURSIVE PËR NXËNËSIT ROMË, ASHKALI DHE EGJIPTIANË TË CILËT VIJOJNË ARSIMIN E MESËM TË LARTË NË KOSOVË

Sipas Statistikave të Arsimit në Kosovë 2017-2018 - Sistemi i Menaxhimit të Informatave në Arsim, janë 156 nxënës romë, 156 nxënës ashkali 255, dhe 142 nxënës egjiptianë në arsimin e mesëm të lartë në Kosovë. Në total janë 553 nxënës nga komunitetet rome, Ashkali dhe egjiptiane të cilët ndjekin arsimin e mesëm të lartë në Kosovë në gjuhën shqipe dhe 16 nxënës që ndjekin arsimin e mesëm të lartë në shkollat serbe.⁴

Në 2018, 785 nxënës romë, ashkali dhe egjiptianë në arsimin e mesëm të lartë në Kosovë iu përgjigjën thirrjes për bursa të publikuara nga MASHT. Nga 785 nxënës romë, ashkali dhe egjiptianë në arsimin e mesëm të lartë të cilët kanë aplikuar, 600 prej tyre iu janë ndarë bursa dhe 185 ishin të pasuksesshëm. Në përqindje do të thotë se nga të gjithë aplikuesit 76.4 për qind janë shpërblyer dhe 23.6 për qind ishin të pasuksesshëm.⁵

4 Republika e Kosovës – Ministria e Arsimit, Shkencës dhe Teknologjisë dhe Agjencia Kosovare e Statistikave, *Statistikat e Arsimit në Kosovë 2017/2018*, Prishtinë, qershor 2018

5 Të dhënat e papërpunuara janë ofruar nga Fondacioni i Kosovës për Shoqëri të Hapur -KFOS, tetor 2018.

● MBULIMI I APLIKUESVE ME BURSA PËR NXËNËSIT ROMË, ASHKALI DHE EGJIPTIANË NË ARSIMIN E MESËM TË LARTË NË KOSOVË NË VITIN 2018

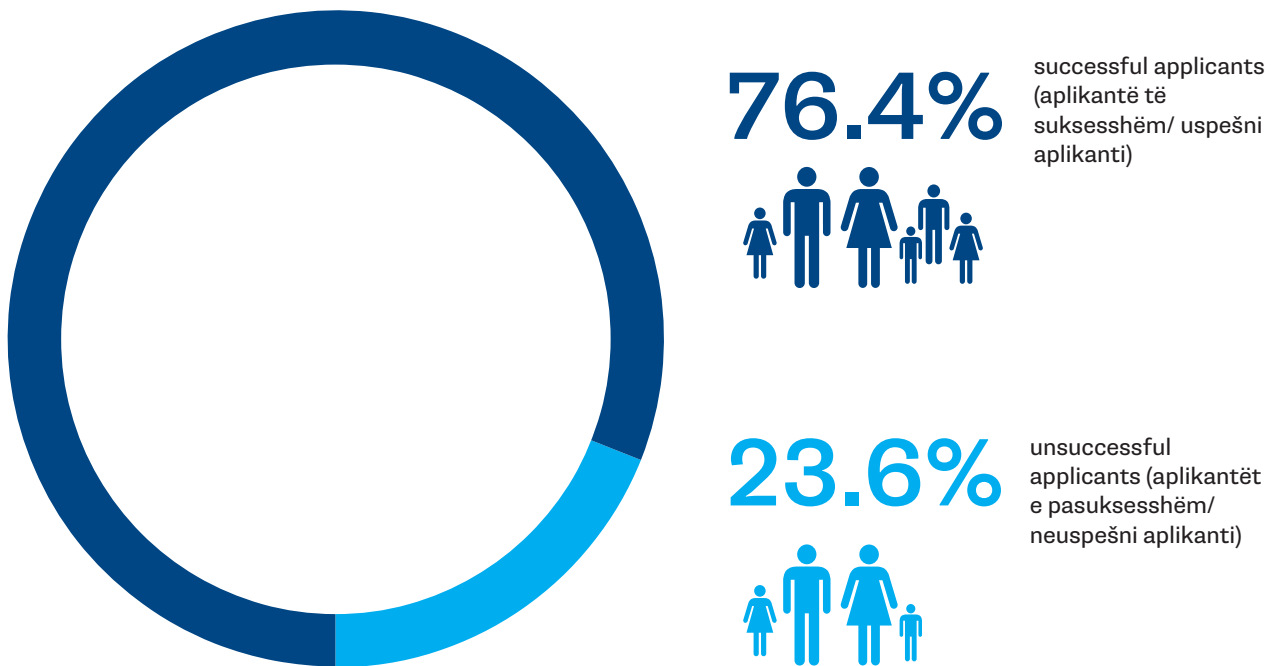

Figura 1⁶

6 Të dhënat e papërpunuara janë ofruar nga Fondacioni i Kosovës për Shoqëri të Hapur -KFOS, tetor 2018.

4

STATUSI SOCIAL DHE DEMOGRAFIA E FITUESVE TË BURSAVE

Nga 600 fituesit e bursave 313 ishin femra dhe 287 ishin meshkuj. Në përqindje, 52 për qind e bursave u janë ndarë nxënësve dhe 47.2 për qind nxënësve.

Prej 785 aplikuesve, 357 ishin nxënëse dhe 428 nxënës. Në përqindje, 87.6 për qind e aplikuesve femra kanë qenë të suksesshme. Aplikuesit e suksesshëm meshkuj ishin 67 për qind e aplikuesve të përgjithshëm.

● GJINIA E FITUESVE TË BURSAVE

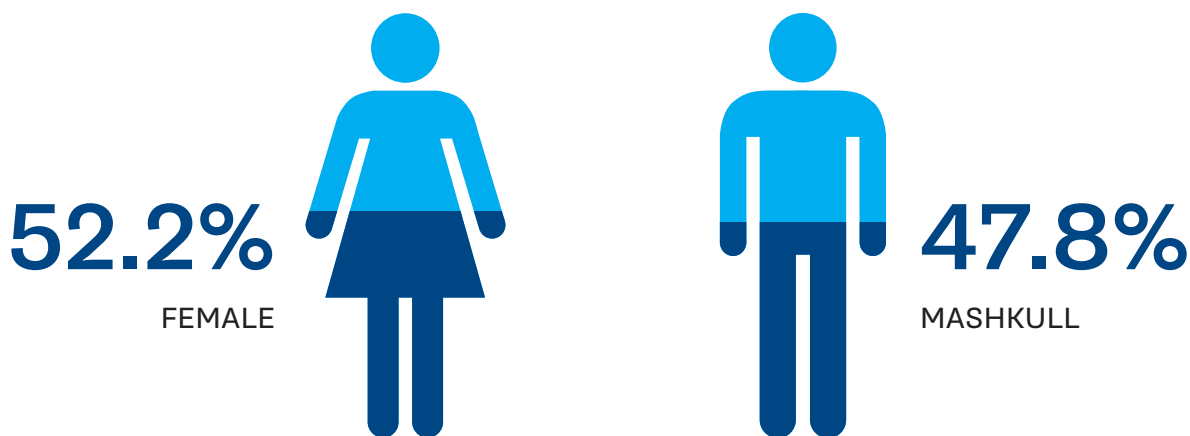

Figura 2⁷

⁷ Të dhënat e papërpunuara janë ofruar nga Fondacioni i Kosovës për Shoqëri të Hapur -KFOS, tetor 2018.

Nga 600 fitues të bursave, 209 ishin romë, 196 egjiptianë dhe 195 ashkali. Në përqindje, 34,9 për qind të bursave u janë ndarë studentëve romë, 32,6 për qind atyre ashkali dhe 23,5 për qind janë ndarë për studentët egjiptianë.

Prej 785 aplikuesve, 266 ishin romë, 257 egjiptianë dhe 262 ashkali. Në përqindje, 78.5 e aplikuesve romë ishin të suksesshëm, 76.2 për qind e egjiptianëve ishin të suksesshëm dhe 74.4 për qind e aplikuesve ashkali të cilët ishin të suksesshëm.

● ETNIA E FITUESVE TË BURSAVE

Figura 3⁸

8 Të dhënat e papërpunuara janë ofruar nga Fondacioni i Kosovës për Shoqëri të Hapur -KFOS, tetor 2018

Nga 600 fituesit e bursave, 253 jetojnë në vendbanime urbane dhe 347 jetojnë në vendbanimet rurale. Në përqindje, 57.9 për qind e bursave u janë ndarë studentëve të cilët jetojnë në zonat rurale dhe 42.1 për qind për studentët të cilët jetojnë në zonat urbane.

Prej 785 aplikuesve, 364 jetojnë në vendbanime urbane dhe 421 jetojnë në vendbanime rurale.

Në përqindje, 69.5 për qind e aplikuesve të cilët jetonin në zonat urbane ishin të suksesshëm krahasuar me 82.4 të aplikuesve të cilët jetonin në zonat rurale të cilët ishin të suksesshëm.

● VENDBANIMET URBANE KUNDREJT RURALE TË FITUESVE TË BURSIVE

Figura 4⁹

9 Të dhënat e papërpunuara janë ofruar nga Fondacioni i Kosovës për Shoqëri të Hapur -KFOS, tetor 2018

Shumica e bursave u janë ndarë studentëve të cilët jetojnë në Gjakovë, Prizren, Ferizaj dhe Istog. Vetëm këto katër komuna përbëjnë 50.1 për qind të bursës totale të ndarë.

● FITUESIT E BURSAVE SIPAS KOMUNAVE

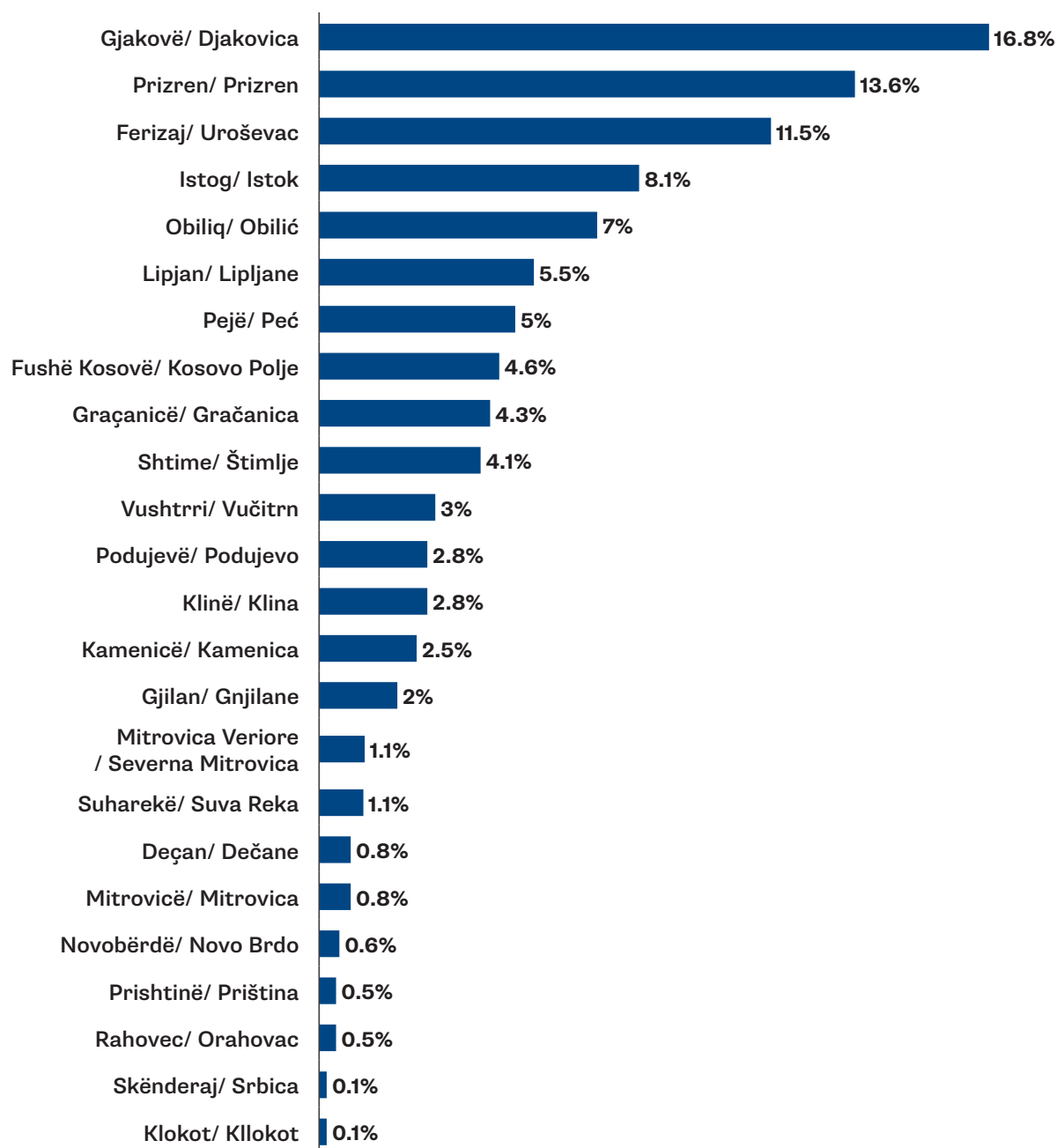

Figura 5¹⁰

10 Të dhënat e papërpunuara janë ofruar nga Fondacioni i Kosovës për Shoqëri të Hapur -KFOS, tetor 2018

Në tabelën e mëposhtme janë paraqitur në hollësi numrin e aplikuesve kundrejt numrit të bursave të ndara për secilën komunë

KOMUNA	NR. I APLIKUESVE	NR. I BURSAVE
Gjakovë	135	101
Prizren	110	82
Ferizaj	87	69
Istog	59	49
Obiliq	54	42
Lipjan	44	33
Pejë	36	30
Fushë Kosovë	46	28
Graçanicë	33	26
Shtime	31	25
Vushtrri	20	18
Podujevë	30	17
Klinë	26	17
Kamenicë	15	15
Gjilan	13	12
Mitrovica Veriore	8	7
Suharekë	8	7
Deçan	7	5
Mitrovicë	7	5
Novobërdë	4	4
Prishtinë	4	3
Rahovec	6	3
Skenderaj	1	1
Klllokot	1	1

Statusi familjar i fituesve të bursave është si vijon: 93.8 për qind jetojnë me të dy prindërit, 5.7 për qind jetojnë vetëm një prind dhe 0.5 jetojnë pa të dy prindërit. Prej 785 aplikuesve, 746 jetojnë me të dy prindërit, 36 jetojnë pa një prind dhe 3 aplikues jetojnë pa të dy prindërit. Në përqindje, 75.4 për qind e atyre që jetojnë me të dy prindërit kanë marrë bursa, 94.4% e nxënësve që jetojnë pa një nga prindërit kanë marrë bursën dhe 100% e atyre që jetojnë pa të dy prindërit kanë marrë bursën.

● STATUSI SOCIAL I FITUESVE TË BURSAVE

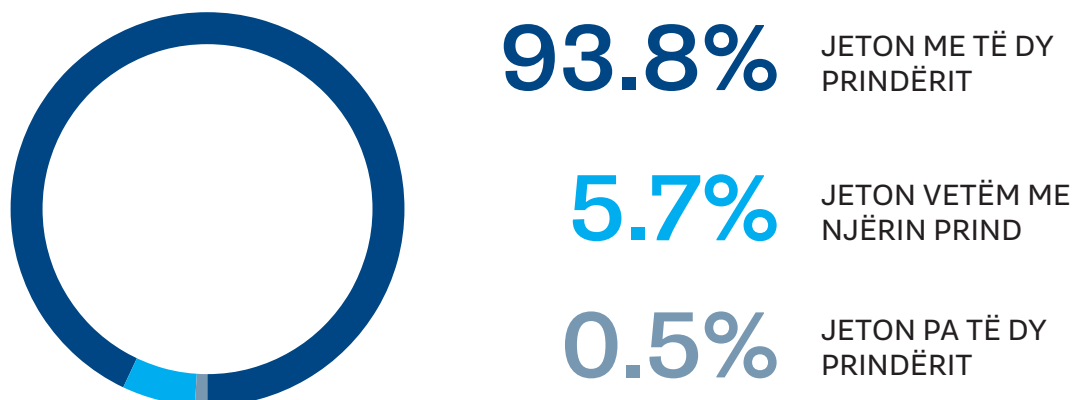

Figure 6¹¹

Nga 600 studentë, 505 prej tyre jetojnë në familje ku të dy prindërit janë të papunë, 84 jetojnë në familje ku njëri nga prindërit është i punësuar dhe 11 jetojnë në familje ku të dy prindërit janë të punësuar. Në përqindje është si vijon: 84.1 për qind e familjeve kanë të dy të prindërit të papunë, 14 për qind kanë një prind të punësuar dhe 1.9 për qind e nxënësve kanë të dy prindërit të punësuar.

● STATUSI FINANCIAR I FITUESVE TË BURSAVE

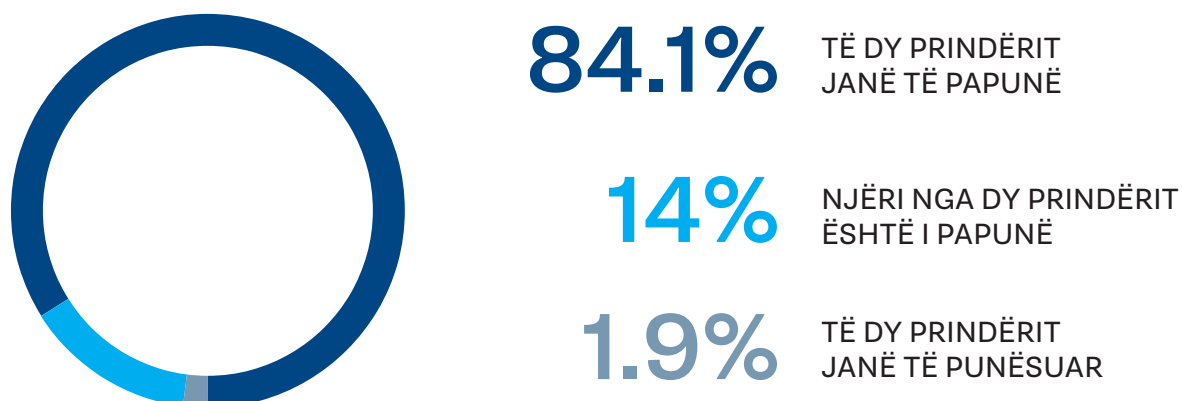

Figura 7¹²

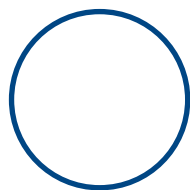
11 Të dhënat e papërpunuara janë ofruar nga Fondacioni i Kosovës për Shoqëri të Hapur -KFOS, tetor 2018

12 Të dhënat e papërpunuara janë ofruar nga Fondacioni i Kosovës për Shoqëri të Hapur -KFOS, tetor 2018

5

PËRFUNDIME

- Programi aktual i bursave i udhëhequr nga MASHT dhe i mbështetur nga KFOS, VoRAE, HEKS, REF po përmbush objektivin e përcaktuar në PSAK 2017-2021 për përfshirjen e nxënësve romë, ashkali dhe egjiptianë në arsimin e mesëm të lartë. Në vitin 2018, 785 nxënës romë, ashkali dhe egjiptianë në arsimin e mesëm të lartë në Kosovë iu përgjigjën thirrjes për bursa të publikuara nga MASHT. Prej 785 nxënësve romë, ashkali dhe egjiptianë në arsimin e mesëm të lartë të cilët aplikuan, 600 prej tyre iu ndanë bursa. Në përqindje kjo do të thotë se nga numri i përgjithshëm i aplikuesve 76.4 për qind kanë marrë një bursë. Është siguruar barazia gjinore që çon në 52 për qind të bursave të cilat u ndahen nxënësve.
- Secili nxënës bursist rom, ashkali dhe egjiptian në arsimin e mesëm të lartë merr 30 euro në muaj, 300 euro në vit. Akterët raportojnë se kjo përkrahje financiare për nxënësit romë, ashkali dhe egjiptianë në arsimin e mesëm të lartë ka pasur ndikim në rënien e braktisjes së shkollimit.
- Mbështetja me bursa për nxënësit romë, ashkali dhe egjiptianë në arsimin e mesëm të lartë arrin vlerën prej 180,000.00 euro në vit. Programi i udhëhequr nga MASHT-in dhe mbështetur nga donatorët ka rezultuar të jetë shumë efektiv. Programi ka filluar në 2014/2015 dhe ende është aktiv.
- Akterët dhe donatorët janë në favor që një program i tillë duhet të vazhdojë edhe në vitet në vijim.

REFERENCAT

1. Republika e Kosovës – Ministria e Arsimit, Shkencës dhe Teknologjisë, Plani Strategjik i Arsimit 2017-2021, Prishtinë, korrik 2016.
2. Republika e Kosovës – Ministria e Arsimit, Shkencës dhe Teknologjisë, Plani i Veprimit i Planit Strategjik të Arsimit në Kosovë 2017-2021, Prishtinë, shtator 2016
3. Fondacioni i Kosovës për Shoqëri të Hapur, Raporti i Vlerësimit për Zbatimin e Strategjisë për Përfshirjen e Komuniteteve Rome dhe Ashkali në Shoqërinë Kosovare në vitin 2017, dhjetor 2017
4. Republika e Kosovës – Ministria e Arsimit, Shkencës dhe Teknologjisë dhe Agjencia Kosovare e Statistikave, Statistikat e Arsimit në Kosovë 2017/2018, Prishtinë, qershor 2018
5. Të dhënat e papërpunuara janë ofruar nga Fondacioni i Kosovës për Shoqëri të Hapur -KFOS, tetor 2018.

